

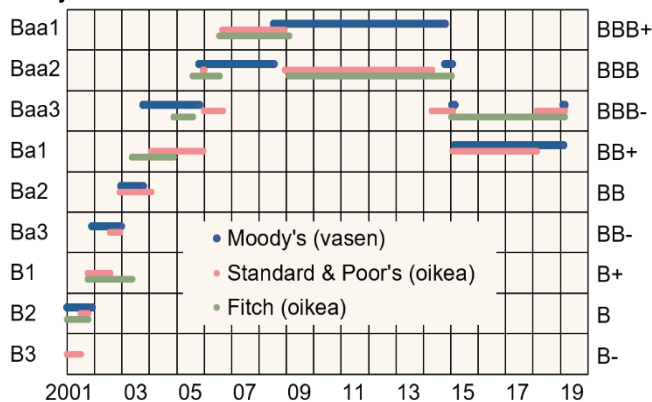
Venäjä

Moody's-luottoluokitusyhtiö korotti Venäjän valtion velan luokitusta. Yhtiö nosti (8.2.) Venäjän luokitusta yhdellä pykälällä Baa:stä Baa3:een. Tämä on kymmenenneksi korkein luokka. Kymmeneen ylipäin luokkaan luokiteltuja velkakirjoja kutsutaan yleisesti sijoituskelpoisiksi ja sitä alempia roskalainoiksi. Nyt kolmen suuren luottoluokittajan arviot ovat yhdenmukaiset. Standard & Poor's teki vastaavan korotuksen jo viime vuoden helmikuussa. Sen sijaan Fitchin luokitus ei edes ole ollut tätä alempi viime vuosina.

Moody'sin mukaan Venäjän valtio on viime vuosina pannut täytäntöön järkeviä taloudenpidon periaatteita. Näistä keskeisimpänä se pitää ulkomaisen valuutan puskurirahaston kerryttämistä. Lisäksi valtion velka on melko pieni ja ulkomaalaisten velkojen osuus on pienentynyt. Hyvän taloudenpidon ansiosta valtio on selvinnyt öljyn hinnanlaskun ja pakotteiden paineessa. Toisaalta Moody'sin mukaan valtion suuri rooli taloudessa hidastaa kasvua.

Valtiollisten tahojen rahoitustilanteen tasaantumisesta kielii myös valtion omistaman kaasujäin Gazpromin aikomus laskea liikkeelle dollarimääräisiä velkakirjoja. Ne tosin sisältänevät samanlaisen epätavallisen lausekkeen kuin maraskuinen euromääräinen velka. Ilmeisesti pakotteilta suojautumiseksi Gazprom varasi oikeuden maksaa velan takaisin jossain toisessa valuutassa, jos se on siitä riippumattomasta syystä estynyt maksamasta sen euroissa. Myös valtio on viime vuonna käyttänyt tällaista lauseketta.

Venäjän valtion velan luottoluokitus

Lähde: Moody's, Standard & Poor's, Fitch.

Venäjän väkiluku supistui hieman vuonna 2018 maahanmuuton vähetessä selvästi. Tilastoviranomaisen mukaan Venäjän väkiluku oli vuoden lopussa 146,8 miljoonaa, mutta tämä luku sisältää Venäjän itsensä vuonna 2014 laittomasti liittämän Krimin niemimaan 2,3 miljoonaa asukasta. Koko maan väkiluku väheni vuonna 2018 0,1 %.

Viime vuonna Venäjällä syntyi 1,6 miljoonaa henkilöä, kuolleiden määrä oli 1,8 miljoonaa. Venäjän väkiluku väheni yhtäjaksoisesti 1990-luvun puolivälistä vuoteen 2009, jonka jälkeen se kääntyi lievään nousuun. Viime vuosi oli ensimmäinen kerta vuoden 2009 jälkeen, kun Venäjän väkiluku väheni. Tällä vuosikymmenellä väkiluvun kasvu on johtunut sekä maahanmuutosta että odotettavissa olevan eliniän noususta. Kansainvälisen terveysjärjestön WHO:n mukaan venäläisten naisten elinajanodote on 77,2 vuotta, kun taas miehillä vain 66,4 vuotta.

Venäjälläkin syntyvyys on laskenut parin viime vuoden aikana. Vuonna 2017 kokonaishedelmällisyysluku oli 1,62, mikä on tavallinen taso vaikkapa EU-maissa sekä Kiinassa. Venäjän tilastoviranomaisen viime vuoden lopussa tekemän ennusteen mukaan väestön määrä jatkaa hidasta laskuaan, ja vuonna 2036 Venäjällä olisi 144 miljoonaa asukasta.

Viime vuonna nettomaahanmuutto ei enää riittänyt kattamaan syntyneiden ja kuolleiden määrien erotusta. Venäjän tilastoviranomaisten mukaan nettomaahanmuutto oli viime vuonna ainoastaan 125.000 henkilöä, kun edellisenä vuonna se oli noin 210.000. Totuttuun tapaan sekä maahan- että maastamuuttajissa oli paljon henkilöitä muista entisen Neuvostoliiton maista. Viime vuonna suurin nettomaahanmuutto Venäjälle tuli Tadžikistanista ja Kazakstanista.

Venäjällä kirittävää korruption kitkemisessä. Kansalaisjärjestö Transparency Internationalin (TI) vuosittaisessa korruptiovertailussa Venäjä on menestynyt tasaisen huonosti viime vuosina. Venäjän pistemäärä vertailussa ei ole juuri muuttunut vuodesta 2012.

Vuoden 2018 vertailussa Venäjä oli 180 maan joukossa sijalla 138 yhdessä Iranin, Papua-Uuden-Guinean, Meksikon ja Libanonin kanssa. Vertailussa huonosti menestyneillä mailla on tyypillisesti heikot taloudelliset ja poliittiset instituutiot kuten oikeuslaitosjärjestelmä, media, kansalaisyhteiskunta ja julkinen hallinto. TI:n vuosittaisissa kyselyissä kärkisijoille ovat sijoittuneet Tanska, Uusi-Seelanti ja Suomi.

Julkisen sektorin korruptio 2012–2018

	Pisteet 2018	Sijoitus 2018	Pisteet 2015	Sijoitus 2015	Pisteet 2012	Sijoitus 2012
Valko-Venäjä	44	70/180	31	106/168	31	123/176
Intia	40	78/180	38	76/168	36	94/176
Kiina	39	87/180	37	83/168	39	80/176
Brasilia	35	105/180	38	76/168	43	69/176
Armenia	35	105/180	35	95/168	34	105/176
Moldova	33	117/180	33	102/168	36	94/176
Kazakstan	31	124/180	28	123/168	28	133/176
Kirgisia	29	132/180	28	123/168	24	154/176
Venäjä	28	138/180	29	119/168	28	133/176
Azerbaidžan	25	152/180	29	119/168	27	139/176
Tadžikistan	25	152/180	26	136/168	22	157/176
Uzbekistan	23	158/180	19	153/168	17	170/176

Lähde: Transparency International.

Kiina

**Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppaneuvotteluille lisää-
kaa.** Kiinan ja Yhdysvaltojen pääneuvottelijat jatkoivat sopimuksen valmistelua viime viikolla Washington DC:ssä, ja tällä viikolla keskustelut ovat jatkuneet virkamiestasolla. Sopimuksen saamiseksi presidentti Trump on antanut neuvotteluille lisääaikaa eikä kiinalaistuotteille aseteta Trumpin aiemmin uhkaamia lisätulleja ainakaan vielä maaliskuun alussa. Uutta takarajaa ei neuvotteluille ole asetettu.

Vaikka neuvotteluissa on tapahtunut edistystä, konkreettisia ja yksityiskohtaisia tuloksia on julkisuuteen esitetty toistaiseksi vähän. Kauppasopimusneuvottelujen tiedettiin alusta alkaen olevan erittäin vaikeat, sillä valtioneuvosten leikkaaminen ja valtionyritysten erioikeuksien poistaminen osuvat Kiinan poliittisen ja talousjärjestelmän ytimeen. Markkinoillepääsyn helpottaminen, tekijänoikeusjärjestelmän vahvistaminen sekä maataloustuotteiden ja energian ostojen lisääminen Yhdysvalloista ovat asioita, joissa Kiinan on ehkä helpompi tulla Yhdysvaltoja vastaan.

Sopimuksen toimeenpanon valvonta on ollut yksi vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä. Tässä asiassa osapuolet näyttäsivät löytäneen alustavan järjestelyn, joka perustuu virkamiestason kuukausittaisiin, varaministeritason neljännesvuosittaisiin ja ministeritason puolivuositaisiin konsultaatioihin mm. yritysten esille ottamien sopimuksen toimeenpano-ongelmien selvittämiseksi. Amerikkalaisneuvottelijoiden mukaan Yhdysvallat pidättää itsellään oikeuden nostaa tulleja, jos konsultaatioissa ei ongelmia saada ratkaistua.

Osana kauppasopua Trumpin hallinto edellyttää, että Kiina ei devalvoi juania saavuttaakseen kilpailuetua sekä toteuttaa valuuttamarkkinainterventionsa läpinäkyvästi. Yksityiskohtaista tietoa asian kirjaamistavasta ei ole julkaistu, mutta amerikkalaisten mukaan asiasta on alustavasti sovittu. Kilpailukyvyyn parantamiseen tähtäävä devalvaatioiden kieltokohotus on kirjattu myös uudistettuun NAFTA-sopimukseen, ja vastaava kehoitus löytyy aiemmasta G20-ryhmän julistuksesta, johon Kiina on sitoutunut.

Juanin dollarikurssia koskevan vaatimuksen sisällyttämisen kauppasopimukseen voi aiheuttaa suuria tulkintaongelmia. Kiina käy läpi valtavaa rakennemuutosta ja sen kasvu hidastuu, mikä heijastuu myös valuuttakurssiin. Tulkintaongelmia lisää se, että osana rahoitusmarkkinareformeja ja pääomaliikkeiden vapauttamista Kiinan pitäisi siirtyä nykyistä vapaammin määräytyvään valuuttakurssiin.

Kiinalainen paikallishallinnon alumiinituottaja ajautui maksukyvyttömäksi. Qinghai Provincial Investment Group (QPIG) jätti perjantaina 22.2. maksamatta 11 milj. dollarin korkomaksut, jotka liittyvät sen 300 milj. dollarin velkakirjaan. Yrityksen pääomistaja on läntinen Qinghain provinssi. Kiinalaisen valtionyrityksen ajautuminen maksukyvyttömäksi ulkomaisten bondimaksujen osalta on täysin

poikkeuksellista ja kertoo maan tilanteen muutoksesta.

Tähän asti valtion on laajalti uskottu pelastavan vaikeuksissa olevat valtionyritykset, vaikka joitakin valtionyritysten kotimaisten bondimaksujen laiminlyöntejä onkin nähty viime vuosina. Valtion uskottiin pelastavan myös QPIG:n, joka ajautui maksuvaikkeuksiin jo viime vuoden puolella.

Kiinan kasvun hidastuminen ja kauppasota kurittavat Hongkongin taloutta. Pienen avoimen ja Manner-Kiinasta hyvin riippuvaisen Hongkongin talouden BKT:n kasvoi viime vuoden viimeisellä neljänneksellä vain 1,3 % vuotta aiemmasta. Kasvu on hidastunut nopeasti, sillä vielä kolmannella neljänneksellä BKT kasvoi lähes 3 % ja viime vuoden alkupuolella kasvu oli yli 4 %. Koko vuoden kasvu oli 3 %.

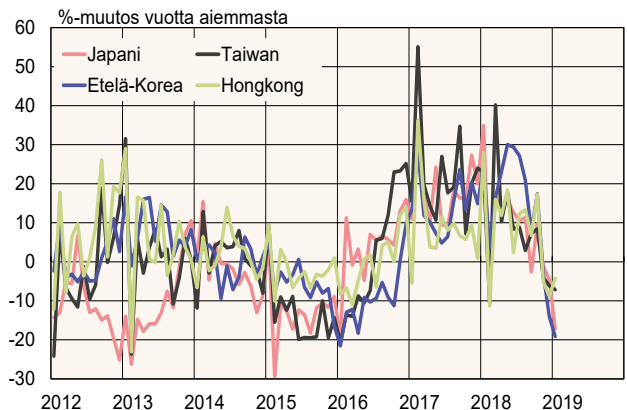
Viimeisellä neljänneksellä alueen yksityinen kulutuskyvyntä kasvoi heikentymisestä huolimatta edelleen melko vahvasti yli 3 % vuotta aiemmasta. Sen sijaan investoinnit supistuivat reaalisesti yli 5 % vuotta aiemmasta, mikä heijastelee hongkongilaisyritysten selvästi heikentyneitä näkymiä. Investointien osuus BKT:stä on 20 prosentin luokkaa.

Alueen läpi lähinnä Kiinaan ja Kiinasta kulkeva tavaraliikenne kasvoi vahvasti viime vuoden kolme ensimmäistä neljänneksiä, mutta supistui viimeisellä neljänneksellä ja edelleen tammikuussa. Tavaraliikenne on Hongkongille tärkeää, sillä sekä tavaravienti että -tuonti ovat yli 150 % sen BKT:stä. Hongkongin konttisatama on edelleen yksi maailman vilkkaimmista, vaikka se on viime vuosina menettänyt asemiaan etenkin nopeasti kasvaneille kiinalaissatamille.

Vaikka Hongkongissa tuotettujen tavaroiden vienti on vähäistä, vienti Kiinaan veti loppuvuonna hyvin. Etenkin Manner-Kiinaan myytyjen korujen arvo on kasvanut voimakkaasti viime kuukausina. Tämän on arveltu liittyvän siihen, että kiinalaiset kiertävät pääomaviennin rajoitteita ja etsivät keinoja siirtää varojaan turvallisiin sijoituskohteisiin.

Muiden lähialueen maiden vienti Kiinaan on yskinyt. Dollareissa mitattuna Etelä-Korean, Japanin ja Taiwanin tavaravienti Kiinaan supistui vuositason tammikuussa jo kolmantena kuukautena peräjälkeen.

Eräiden naapurimaiden vienti Kiinaan, dollariarvon muutos

Lähde: Macrobond ja BOFIT